

■ انجمن مطبوعات ژاپن

ترجمه حامد صدقی

انجمن مطبوعات ژاپن (Nihon Shimbun Kyokai (NSK) ارگان غیرتجاری و کاملاً مستقلی است که از سوی دست‌اندرکاران رسانه‌های گروهی ژاپن دایر و حمایت می‌گردد. این انجمن در تاریخ ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۶ م با هدف ارتقاء معیارهای اخلاقی، ارائه اخبار و گزارشات مطلوب، گسترش منافع مردم و شکل‌دهی افکار عمومی تأسیس گردید.

وجه تسمیه

نام مستعار «نیهون شیمبون کیوکای» در زبان انگلیسی به معنی «کانون نویسندگان و ناشرین ژاپن»، «انجمن مطبوعات ژاپن» یا «انجمن روزنامه‌نگاران ژاپن» خوانده شده است.

عملکرد

عمده فعالیت‌های این انجمن شامل امور نشر، ایجاد کسب و زمینه‌های شغلی و امور تکنیکی می‌باشد. البته در بسیاری از کشورها، ناشرین رسانه‌ها به تفکیک دارای انجمن‌های گوناگونی نیستند و در قیاس با آنان وجود یک چنین تشکیلات سازماندهی شده در ژاپن از یک نوع ویژگی خاصی برخوردار است.

NSK» در حقیقت از گروه‌های مختلفی تشکیل یافته است که آنها عبارتند از:

– هیئت مالی

– مدیران اعلانات

– گردانندگان انتشارات

– گردانندگان منابع انسانی

گروه‌های مزبور هر یک برای سازمان‌های مطبوعاتی فعالیت می‌نمایند. براساس نمودارهای ساختاری «NSK»، کلیه اعضاء، کمیته‌های اصلی و فرعی را توسط خودشان برگزار کرده و در چارچوب همین سازمان با سایر سازمان‌های مطبوعاتی همکاری می‌نمایند.

شرایط عضویت در «NSK» تابع قانون کلی روزنامه‌نگاری بوده و بدین منوال کلیه سازمان‌های خبری و شرکت‌های مربوط به امور سمعی و بصری جهت عضویت آزادند. بنابراین، یک شرکت مطبوعاتی قادر است به عنوان عضو واحد «NSK» باشد. با این روش امکان حضور اعضای مدیریت و کارکنان شرکت‌های عضو در کلیه فعالیت‌های گوناگون «NSK» که توسط شرکت‌های متبوعه خودشان معین گردیده، وجود دارد.

گرچه شرکت‌های مطبوعاتی و سازمان‌های خبری، اکثریت اعضاء بشمار می‌روند ولی شرکت‌های پخش تلویزیونی نیز می‌توانند به این سازمان ملحق شوند. این نکته آشکارا دومین خصوصیت سازمان «NSK» است.

توضیح این‌که تصمیم مربوط به پذیرش عضویت، توسط دایره گردانندگان «NSK» اتخاذ می‌گردد. درخصوص روزنامه‌ها، پذیرش عضویت بطور محدود بوده و ویژه افرادی می‌باشد که اقدام به چاپ و انتشار جراید و اخبار عمومی با تیراژهای ده‌هزار نسخه‌ای می‌نمایند. البته دست‌اندرکاران روزنامه‌های تجاری و ارگان‌های مربوط به احزاب سیاسی از این‌گونه عضویت مستثنی هستند.

هرچند بدنه توزیع در این سازمان با حوزه جراید متفاوت است ولی فعالیت‌های مربوط به ارائه گزارشات و اخبار با عملکرد حوزه جراید همخوانی دارد. بنابراین فعالیت‌های اعضاء شرکت‌کننده در امور پخش «NSK» عمدتاً در رابطه با گزارش، خبر و ویراستاری می‌باشد.

اساس فعالیت‌های NSK

وظایف به شش محور اصلی تقسیم می‌گردد که عبارتند از:

الف: حفظ و ارتقاء موازین اخلاقی

ب: هماهنگی، حمایت و ترفیع منافع مشترک مردم

ج: تحقیق

د: سمینار

ه: روابط عمومی

و: فعالیتهای در سطح بین‌الملل

الف) حفظ و ارتقاء موازین اخلاقی

دست‌اندرکاران NSK در سال ۱۹۴۶ م حین تأسیس، قوانین هفت‌گانه مربوط به امور روزنامه‌نگاری را تصویب نمودند. این قوانین به منزله سیاست مقدماتی در امور نشر محسوب گردید.

با مروری بر تاریخ، باید اذعان داشت، در ژاپن، پس از جنگ جهانی دوم به استثناء دخالت مسئولین صلاحیتدار مانند وزارت اطلاع‌رسانی کشور، هیچ‌گونه قانونی مبنی بر ممنوعیت افتراء و مسئله انحصارگرایی در مطبوعات وجود نداشت. این مسئله بر فعالیتهای انتشاراتی و اطلاع‌رسانی جراید تحمیل شده بود. این نکته در قیاس با سایر کشورها مانند انگلستان و سوئد نیز غیرقابل مقایسه است چرا که در اینگونه کشورها هیچ کمیسیونی تحت عنوان شکایات مطبوعاتی یا سازمانهای انحصارگرا وجود ندارد. بنابراین عملکردهای NSK به لحاظ حفظ و ارتقاء موازین اخلاقی، به عنوان پاره‌ای از محورهای سیستم خود انحصاری در ژاپن می‌باشد، این امر به دنبال سیستم تطبیق و رسیدگی بر انحصار روزنامه‌ها مقرر گردیده است. تحت یک چنین شرایط، روزنامه‌ها مسئولیت فعالیتهای گزارشی و خبری خودشان را بدون مداخله دول خارجی برعهده دارند.

انجمن مطبوعات ژاپن به منظور ارائه تجربیات تجاری و اجرای موازین روزنامه‌نگاری،

آیین‌نامه موازین اخلاقی را به تصویب رساند. آنها عبارتند از:

۱. آیین‌نامه فروش جراید (که در سال ۱۹۵۴ م تصویب شد)

۲. آیین‌نامه رفتاری در نحوه چاپ آگهی‌ها در جراید (که در سال ۱۹۵۷ م تصویب شد)

۳. معیارهای چاپ آگهی (که در سال ۱۹۷۶ م تصویب شد)

به منظور جلوگیری از رقابت غیرمنصفانه در فروش، که به نظر همیشگی می‌آید، مشروع آیین‌نامه خدماتی مربوط به اجراء بازرگانی منصفانه، مبتنی بر قانون ضدیت با انحصارگرایی در تاریخ ۱۹۶۴ م و توسط کمیته تجارت روزنامه به تصویب رسید. این کمیته شامل مدیران توزیع و اعضاء روزنامه‌ها بوده و به منظور اجرا آیین‌نامه خدماتی، اقدام به تأسیس ادارات محلی در سراسر کشور نموده است.

بازنگری موازین اخلاقی روزنامه‌ها

در نخستین مراحل بنیانگذاری NSK، بخشی تحت عنوان بازنگری موازین اخلاقی روزنامه‌ها در بطن اداره دبیرخانه ایجاد و با مساعدت کارمندان کارآزموده و مجرب در امور خبری شروع به فعالیت نمود. وظایف این کارمندان این است که روزانه هر یک از صفحات روزنامه‌های تحریر شده از سوی اعضا شرکت‌های NSK را بازنگری، متون آنان را با قوانین روزنامه‌نگاری تطبیق و براساس آیین‌نامه معیارهای اخلاقی در اعلانات جراید مورد سنجش قرار می‌دهند. به دنبال آن چنانچه آگهی یا مقاله‌ای را مغایر با شئون اخلاقی ببینند یا نشر آن مطالب را به عنوان انگیزه‌ای در ایجاد بحران و ناهنجاریهای اجتماعی تشخیص دهند، در نهایت مسئولیت این امر به عهده کمیته امور نشر (کمیته مدیران و راستار) و یا کمیته چاپ اعلانات (کمیته مدیران نشر اعلانات) خواهد بود. و چنانچه در این زمینه به قضاوت یکی از کمیته‌ها نیاز پیدا شود. NSK خطاب به روزنامه‌ای که آگهی یا مقاله مربوطه را منتشر کرده اخطاریه‌ای صادر می‌نماید. و در صورت عدم اعتنا به اخطاریه از سوی روزنامه مزبور، نهایت امر مطابق تصمیم هیئت مدیران، حق عضویت آن روزنامه معلق یا باطل می‌گردد. توضیح این‌که پیش از این چنین موردی وجود داشته است.

ب. هماهنگی، حمایت و ترفیع منافع مشترک مردم

در مقایسه با سایر رسانه‌ها، غالباً حمایت از منافع مشترک مردم توسط شرکتهای مطبوعاتی امری ضروری است. در این رابطه، NSK به عنوان سازمان مشترک المنافع شرکتهای مطبوعاتی از سازمانهای مطبوعاتی نماینده‌ای را به عضویت می‌پذیرد. این نماینده در جریان فعالیتهای روزنامه‌ها قرار گرفته و به لحاظ پیشبرد منافع صنعت مطبوعات داخلی، همچنین در زمینه نشر

روزنامه‌ها، عمل روزنامه‌نگاری و جنبه‌های تکنیکی آن مساعدت لازم را به عمل می‌آورد. از سوی دیگر زمانی که در امور منافع روزنامه‌نگاران مغایرتی ایجاد شود، NSK عمل میانجیگری بین شرکت‌های مطبوعاتی و روزنامه‌نگاران را به عهده خواهد گرفت.

مبارزه علیه اقدامات محدودکننده آزادی مطبوعات

NSK در مورد محدود نگاه داشتن آزادی روزنامه‌ها و مبارزه علیه یکسری اقدامات از قبیل: تحمیل مالیات و به اجرا گذاشتن قانون مطبوعات بسیار هوشمندانه عمل کرده و به طور دائمی گوش به زنگ می‌باشد.

به طور مثال چنانچه دولت قصد اجرا قوانین جدیدی را در نظر داشته، یا بخواهد مالیات‌های جدیدی را اعمال نماید یا موارد دیگر که منجر به عدم آزادی مطبوعات شده و از جهات دیگر به منافع رسانه‌های گروهی زیان وارد می‌سازد، در این صورت NSK با آن مقابله کرده و حمایت وسیع رسانه‌ها را طلب می‌نماید و طبق دستورالعمل مربوط به مبارزه علیه الغای یک چنین حرکتها از سوی دولت مخالفت خود را اعلام خواهد داشت.

فعالیت‌های کمیسیونها و دیگر اعضا متخصص

در میان اعضا متخصص NSK تعداد ۱۱ کمیسیون به طور ثابت فعالیت می‌کنند که مهمترین آنها عبارتند از:

- کمیسیون امور نشر
 - کمیسیون امور توزیع
 - کمیسیون منابع انسانی
 - کمیسیون تکنولوژی
 - کمیسیون امور بین‌الملل
 - کمیسیون گسترش رسانه‌ها
 - کمیسیون تقویت و ارتقاء سطح روزنامه‌ها
- از طرفی ۱۳ کمیسیون فرعی شامل ۱۰ گروه مطالعه و بررسی به همراهی ۱۵ نفر از افراد متخصص در امور اجرایی مشغول به فعالیت هستند.

علاوه بر آن کمیسیونی ویژه تحت نظر هیئت مدیران وجود دارد که به منظور سنجش هم‌زمان سیاست‌های اصلی امور چاپ تصمیم‌گیری می‌کنند.

اعضاء متخصص، مشکلات در زمینه‌های گوناگون را تجزیه و تحلیل نموده، راه‌حلها و تاکتیک‌های مربوطه را بکار می‌بندند. به‌طور مثال برخی از وظایف آنها عبارتست از: مذاکره پیرامون افزایش شمار خبرنگاران ژاپنی در برخی کشورها با در نظر گرفتن سهمیه‌های مربوطه و مباشرت در تخصیص این‌گونه سمت‌ها در میان شرکتهای مطبوعاتی و رسانه‌ای ژاپنی، تأمین عملیات بی‌خطر اعزام هواپیما توسط جراید به منظور تحت پوشش قراردادن وقایع خبری و نیز تصمیم مبنی بر اجرای مراحل مشترک توسط روزنامه‌ها با ملاحظه بر امور ارتباطات و سیاست پخش روزنامه‌ها می‌باشد. برای بحث و مناظره پیرامون این‌گونه مسائل و نیز موارد دیگر، کلیه کمیسیونهای اصلی و فرعی، نیروهای متخصص مطبوعاتی و کمیسیونهای ویژه سالانه قریب به ۱۰۰۰ جلسه برگزار می‌نماید. این جلسات شامل گردهمایی ماهیانه هیئت مدیران نیز می‌باشد که سالیانه تعداد ۲۰۰۰۰ نفر از اعضاء در این گردهمایی شرکت می‌نمایند.

ج. تحقیق

NSK سالانه به‌طور تقریبی ۲۴ مورد تحقیق انجام می‌دهد، آنها شامل آمار وضعیت کار کارمندان بخشهای توزیع، امکانات تولید روزنامه، توزیع روزنامه‌های منتشره، میزان تقاضا و اعتبار، درصد اطمینان و موفقیت روزنامه‌ها در امر تحت پوشش قراردادن اخبار می‌باشد. در نهایت نتیجه تحقیقات NSK به منظور استفاده در صنعت مطبوعات داخلی و خارجی به رشته تحریر درخواهد آمد.

د. سمینار

NSK هر ساله بیش از ۲۰ مورد سمینار داخلی و بین‌المللی برگزار می‌نماید که در این سمینارها بیش از ۳۵۰۰ نفر از اعضاء شرکت می‌کنند. محورهای اصلی سمینارها عبارتند از: انتشار روزنامه و آگهی‌ها، امکانات تولید روزنامه، حسابداری و تکنولوژی که هر یک ویژه افرادی طراحی شده که در بخشهای گوناگون به امر خرید و فروش جراید می‌پردازند.

هـ. روابط عمومی

اغلب گفته می‌شود روزنامه‌نگاران مایل نیستند مردم در رابطه با آنها و نحوه کارشان شناخت پیدا کنند. مسئولین جراید متهم به کارهای انجام نشده نیز هستند. بطور مثال: سازمان مصرف‌کنندگان ژاپن، مسئولیت نابودی انبوه درختان این کشور را متوجه مطبوعات دانسته و به ایشان انتقاد می‌کند. بدون آگاهی از این موضوع که میزان ۸۰ درصد از روزنامه‌ها از طریق بازیافت کاغذهای باطله تأمین می‌شود.

بنابراین، NSK از طرق مختلف کوشید تا حقایق پیرامون روزنامه‌ها و صنعت آن را به اطلاع مردم برساند و ضمن همدردی با ایشان در صدد تفهیم مسائل برآمد. به همین منظور NSK کمیسیونی را جهت تقویت سطح جراید در سال ۱۹۹۴ م ایجاد نمود. همین سازمان Website رایانه‌ای خود را با نام "Pressnet" در ماه اکتبر ۱۹۹۶ م تأسیس کرد. هدف از این امر ارائه خدمات تصویری روزنامه‌ها در انظار عمومی مردم می‌باشد.

هفته مطبوعات

به منظور ارتقا آگاهی مردم نسبت به آزادی مطبوعات و مسئولیتهای مطبوعاتی روزنامه‌نگاران هفته مطبوعات در ماه اکتبر ۱۹۴۸ م نامگذاری شد. بر همین اساس سالانه طی همین ماه به جهت اعتلای حس مسئولیت مردم در عرصه صنعت مطبوعاتی، هفته مطبوعات برگزار می‌گردد. در این رابطه صدها نفر از اعضاء روزنامه‌نگار از کلیه مناطق ژاپن گردهم آمده و با حضور در این سازمان پیرامون نشر مطبوعات و مشکلات مدیریتی بحث و گفت‌وگو می‌نمایند.

NSK برای روزنامه‌نگاران و خبرنگاران عضو جوایزی در نظر گرفته و این جوایز ویژه آن دسته از افرادی می‌باشد که سالانه در امور خبر، نشر، چاپ و تکنولوژی ارتباطات، مدیریت و مسائل اجتماعی و فرهنگی ملت تحولاتی به وجود آورده است.

تقدیم این گونه جوایز به منظور تشویق و ترغیب روزنامه‌نگاران در پیشبرد فعالیتهای صنعت مطبوعات و کلاً ایجاد انگیزه جهت توسعه تجاری مطبوعات است

فعالیت‌های مربوط به امور چاپ

از عمده فعالیت‌های NSK انتشار مطالب تحقیقی و آموزشی است. آنها شامل اخبار و گزارشات پیرامون توسعه NSK و صنعت روزنامه‌نگاری است. اسامی نشریات منتشره از سوی NSK به قرار ذیل می‌باشد.

- روزنامه هفتگی شیمبون کیوکای – هو (Shimbun Kyokai-Ho)
- ماهنامه شیمبون کن کیو (Shimbun Kenkyu) این ماهنامه در اصل به مشکلات سرمقاله‌ها اختصاص دارد.
- فصلنامه شیمبون کی ئی (Shimbun Keiei) این فصلنامه مختص مشکلات اداری و مدیریتی جراید است.
- فصلنامه شیمبون گی جوتسو (Shimbun Gijutsu) ویژه تکنولوژی تولید روزنامه است.
- ماهنامه خبری شیمبون کوکوکو-هو (Shimbun KoKoKu-Ho) که پیرامون اعلانات روزنامه می‌باشد.
- کتاب سال شیمبون ننکان (Shimbun Nenkan) کتاب سال روزنامه که هر ساله چاپ می‌شود.

انتشارات انگلیسی زبان NSK عبارتند از:

- فصلنامه NSK (بولتن خبری) – این فصلنامه در خلال مدت ۱۹۷۸ م تاکنون به چاپ رسیده و هدف از انتشار آن ارائه اخبار مربوط به توسعه مطبوعات ژاپنی و مطبوعات خارجی است. علاوه بر نشریات ادواری قید شده، NSK هر ساله اقدام به چاپ کتب تخصصی پیرامون جراید می‌نماید.

و. فعالیت در سطح بین‌المللی

NSK به منظور گسترش فعالیت‌های خود و تبادل افکار و تجربیات در میان روزنامه‌نگاران دنیا، تعویض برنامه‌های روزنامه‌نگاران ژاپن و سایر کشورها، همچنین آموزش برنامه‌های ویژه مخبرین خارجی، انتشار جزوات و کتابچه‌های به زبان خارجی حاوی معرفی موقعیت مطبوعات ژاپن و موارد دیگری مانند برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی، سمینارها و برنامه‌های پذیرش عضویت می‌نماید.

سازمان مزبور یک چنین فعالیتها را از اوایل سال ۱۹۵۴ م یعنی هم‌زمان با چاپ اطلاعات پیرامون مطبوعات ژاپن آغاز نمود. از طرفی در سال ۱۹۵۶ م نخستین کنفرانس ناشرین آسیایی را با همکاری مؤسسه مطبوعات بین‌الملل (IPI) برگزار کرد.

علاوه بر آن، در سال ۱۹۵۶ م NSK به منظور اجرای پروژه مطروحه فوق‌الذکر بخشی را در

مجموعه خود به نام امور بین الملل بنیان نهاد. پس از مدتی، فعالیتهای بخش امور بین الملل افزایش یافت و پیوسته به میزان ۵٪ از بودجه سالانه NSK را به خود اختصاص داد.

تاکنون NSK کنفرانسهای بین المللی فراوانی برگزار نموده است. آنها شامل مجلس عمومی IPI و مجمع جهانی روزنامه نگاران وابسته به انجمن روزنامه های جهان (WAN) که تحت عنوان FIEJ (اتحادیه بین المللی ناشرین جرید) شناخته شده است. اجرای کنفرانس دائمی و دوجانبه ناشرین بومی به همراه ناشرین جمهوری کره نیز از دیگر اقدامات NSK می باشد. علاوه بر آن NSK یکسری برنامه های تبادل ناشرین را با انجمن روزنامه نگاران کشورهای آمریکا، چین، روسیه سابق و دیگر کشورها برعهده گرفت و سالانه برنامه های آموزشی ویژه ناشرین کشورهای آسیایی و اروپایی را به مورد اجرا می گذارد.

تاریخ عضویت NSK در WAN به سال ۱۹۵۲ م برمی گردد. از طرفی در سال ۱۹۶۸ م عضو PFA و IPTC (شورای ارتباطات بین المللی مطبوعات) گردید. بسیاری از شرکتهای اجرایی عضو NSK در خلال تأسیس آن در سال ۱۹۵۱ م از اعضاء IPI بوده اند و NSK به عنوان دبیرخانه کمیته ملی ویژه ژاپنی های عضو IPI خدمت می نماید.

NSK به لحاظ توسعه فعالیت های بین المللی و تبادل توزیع مطبوعات در خارج، از سال ۱۹۷۳ م تاکنون نمایندگان همیشگی خود را در اروپا و امریکای شمالی به خدمت گمارده است.

محل استقرار NSK و امور مالی

محل دبیرخانه NSK در طبقات هفتم و هشتم ساختمان مرکزی مطبوعات ژاپن مستقر است. این ساختمان در سال ۱۹۷۶ م با بودجه و طرح NSK بنیان نهاده شده است. از آنجایی که کلوپ مطبوعات ملی با همکاری NSK شروع به فعالیت نموده لذا همین کلوپ در طبقه نهم این ساختمان مستقر است. از طرفی مرکز مطبوعات خارجی ژاپن در طبقه ششم می باشد. این مرکز به منظور مساعدت ناشرین جرید در امور تهیه اخبار در ژاپن تشکیل گردیده است.

دو عامل مهم در سیاست های مالی NSK، تعیین بودجه و اظهاریه مالی می باشد که تصمیمات پیرامون آن از سوی هیئت مدیره و طی ملاقات های ماهانه اتخاذ می گردد. البته هر ساله در ماه اوت

هیچگونه ملاقاتی تحقق نمی پذیرد. □